

Syrië

Op 2 juni 2011 werd de Syrische ex-advocaat Muhannad Al-Hassani vervoegd uit de gevangenis ontslagen. Hij was tot drie jaar cel veroordeeld wegens het ondermijnen van het prestige van de Syrische staat. Enige maanden eerder was zijn oorspronkelijke raadsman, de inmiddels 80-jarige Haitham Al-Maleh, vrijgelaten, die om vergelijkbare redenen tot drie jaar cel was veroordeeld. Al-Maleh had aanvankelijk zijn werkzaamheden als advocaat hervat maar heeft na betrekkelijk korte tijd toch besloten om het land te verlaten. Al-Hassani, geschrappt als advocaat, is ondergedoken. Zij hebben allebei hun waardering uitgesproken voor de morele steun die zij van de Amsterdamse Orde hebben ontvangen, naast die van vele andere organisaties zoals de Parijse Orde van Advocaten en Advocaten voor Advocaten. Begin augustus was Al-Maleh in Nederland waar ik hem tot mijn spijt niet kon ontmoeten wegens mijn eigen afwezigheid. Ik hoop dat de gelegenheid zich nog eens zal voordoen dat ik Al-Hassani de Amsterdamse dekenprijs kan overhandigen, die hem eind vorig jaar werd toegekend.

Op het moment dat dit commentaar wordt geschreven, eind augustus, is de situatie in Syrië nog steeds buitengewoon onoverzichtelijk maar zodanig beklemmend dat de positie van de advocatuur in dat land niet het meest in het oog springende probleem is. Dat neemt niet weg dat er alle aanleiding is om daar aandacht voor te blijven vragen. Niet alleen staat de schrapping van Al-Hassani als advocaat, al weer wegens het in gevaar brengen van de Syrische eenheid, nog steeds recht overeind, ten minste twee andere advocaten worden door de Syrische Orde in de disciplinaire tang genomen. Dat en meer algemeen het volkomen gebrek aan onafhankelijkheid van de Syrische Orde ten opzichte van de overheid blijven ernstige zorgen baren.

In juli van dit jaar is een rapport verschenen van het Human Rights Institute van de International Bar Association over die Syrische problematiek. Een delegatie van de IBA bezocht Syrië in maart van dit jaar, onderzocht wettelijke voorschriften met betrekking tot de advocatuur en de feitelijke uitwerking daarvan, aan de hand van onder meer het lot van Al-Maleh en Al-Hassani, en kwam tot tien buitengewoon stevige aanbevelingen om de onafhankelijkheid van de advocatuur en respect voor de rule of law te herwinnen. Die aanbevelingen variëren van het opzetten van cursussen, in het bijzonder op het gebied van mensenrechten, voor advocaten tot het streven naar afschaffing van allerlei wettelijke voorschriften die er voor zorgen dat de Syrische overheid en in het bijzonder de Ba'ath-partij en de overheid een overwegende invloed hebben op het doen en laten van de Orde, vrije verkiezingen binnen de advocatuur belemmeren en advocaten verhinderen om lid te worden van (bijvoorbeeld) mensenrechtenorganisaties of internationale congressen te bezoeken.

Ook is er nog een heel praktische aanbeveling: Het systeem dat een advocaat die een gedetineerde cliënt wil bezoeken eerst schriftelijke toestemming nodig heeft van de Orde – en die moeilijk kan krijgen – om vervolgens hoogstens vijf tot tien minuten met een cliënt te kunnen praten in aanwezigheid van een veiligheidsfunctionaris die aantekeningen maakt is uit den boze. De onderzoekers beroepen zich daarbij op de “International norms and basic principles regarding independent bar associations”, afkomstig van de IBA zelf, en op de Basic principles on the rule of lawyers, vastgesteld door de Verenigde Naties. In het bijzonder paragraaf 24 van de Basic principles van de Verenigde Naties heeft grote betekenis. Kort gezegd wordt daarin vastgelegd dat advocaten het recht hebben om zelfstandige beroepsverenigingen te vormen om hun belangen te behartigen en hun professionele integriteit te beschermen. Dat voorschrift is een logisch uitvloeisel van de voor de meesten van ons vanzelfsprekende gedachte dat een advocaat onbevangen en ongehinderd door welke invloed van buitenaf ook zijn werk moet kunnen doen, en elke controle daarop van buitenaf dan ook fruikend is voor de onafhankelijkheid. ►

Foto: Willem Diepraam

Het kan geen kwaad om ook in Nederland, onvergelijkbaar met Syrië, de betekenis van deze gedachte uit te dragen. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft recent een wetsvoorstel gelanceerd, waarbij het toezicht op de advocatuur of in ieder geval de uiteindelijke verantwoordelijkheid daarvoor wordt neergelegd bij een college van niet-advocaten. Dat voorstel zal voor een aantal politieke partijen waarschijnlijk niet ver genoeg gaan, nu de roep om transparantie steeds groter wordt en in kringen van bestuurders en beleidsmakers de notie lijkt te leven dat advocaten, door hun onafhankelijkheid, de ideale handlangers van de criminaliteit zijn. Serieuze redeneringen die op controleerbare feiten steunen zijn er niet en vallen dus ook niet te bestrijden, zodat wij het nu maar eens over principes moeten gaan hebben, ook in Nederland. ■

G.J. Kemper
